

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

העתיק השבועון קטע מתוך המחזה, תחת הכותרת "ירידי שטיינבך והגבינה". כתבו המשוטט של השבועון, עמוס קינן, תיאור את חיי התרבות והאמנות של תל-אביב, תחת הכותרת "כתירתה וסימפטיה". מדור הקולנוע של השבועון סיפק את הפרט "בעל זרוע הזהב", בכיכובם של קים נובק ופרנק סינאטרה. כשטר הנליחן: פליטים ערבים מריצת עזה.

גליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, פורסם כתבת-חקירה של ראשי-המטרת תחת הכותרת "מפתני המחר?" הכתבה בחנה את מינון האפשרויות באשר לגורלה של רצועת-עזה, אחרי הכיבוש הישראלי. אחת ההנחות באותה כתבת-החקירה היתה, כי במיקרה של טיפול שנוי יהפכו ילדי עזה למסתנני המחר. עוד אחד מספיקי "מובצע קדש" היה המשכה של הסדרה "נפולים ההולכים ראשונה", שהמשיכה והביאה מונטרסיות קצרות של נופלי מערכה זו. לרגל הצגת מחזהו של אפרים קישון "שחור על גבי לבן", העוסק בכטיית העדות בישראל, על קרשי תיאטרון "הבימה",

"העולם הזה" 1002
תאריך: 26.12.1956

* שנה חדשה בשער * היסטוריון עם עתיד לפניו *

ר' בנימין מתכוון לעבוד להתגורר בכפר-קאסם

המתינו בחוק, מנסים לקלוט כל צליל מסתנן.

הקהל הנלהב קיים גם כיום. אפשר לר- אותו בכל עונות השנה, ממהר לאולמות הקטנים והבלתי-נוחים, שבהם עורכת ה- תימורת את הופעותיה.

שמה של התימורת הגיע לכל פינות העולם. לחלק קטן מפניות אלה הגיעה התימורת עצמה.

השבוע שעה שאנשי התימורת היו עסוקים בהכנות לקראת הופעות יובל ה- 20. היתה לנגד עיניהם לפחות הבטחה אחת משמחת: השנה הסתיים בניית היכל התרבות בן 3000 המקומות. תהיה זו תר- ספת רבת חשיבות לפיתרון בעיותיה של התימורת בת ה-20.

צבא

הושוע נגד המכבי

אחד ממעשי-העוול של המדינה הוא אי- מתן ציון לחיילים המבצעים מעשי-גבורה. איש המסכן את חייו כדי להציל עשרות חברים שווה, למחרת היום, לאדם שהגיש בינתיים כוסותיה בשק"ם של חיפה.

אחרי שכבר היה ברור כי מאות מעשי גבורה של מילחמת-העצמאות יישארו לעולם ללא ציון (פרט ל-12 גיבורי-ישר- ראל, שזכו בציונם מידי נשיא המדינה, ללא בסיס חוקתי), הביא שר-הביטחון, פינחס לבון, לפני שנתיים הצעת-חוק למתן עיטור גיבור ישראל לחיילים, ועיטור גי- בור חיל לכל אדם המסכן את נפשו שלא בימי קרב, עיטור עוז, עיטור אומץ, עי- טור שירות מצויין ועיטורי זיכרון. קבע לבון באחד מנאומו: "החוק המוצע בא- למלא חלל שהיה מורגש... מתן עיטורים יבטא את הוקרת המדינה לחייל ששי- רותו המצויין או אומץ-ליבו הם כבוד לה ומופת לחבריו ולדגל". ההצעה הועברה פה אחד לוועדת-החוק וההביטחון.

בינתיים קרה משהו: כתוצאה מקטניה מיסתורית סולק פינחס לבון מתפקידו, ודויד בן-גוריון חזר משה-בוקר, ויצא מייד בהתקפה על המכבי ובר-כוכבא. בן- גוריון שטען נגד מתן העיטורים, נשאר במיעוט. אולם איש כבן-גוריון לא ייכנע, ובקריאה השנייה של החוק יצא למיל- חמת הורמה. כאשר הוא מקבל סיוע בן האגף, מאיש אחדות-העבודה יצחק בן- אהרון, שטען כי יש אידיוקים בדו"ח הוועדה, וההצעה הוחזרה לוועדה. בינתיים מתה הכנסת השנייה, ולפי החוק הקיים במדינה מתו עימה כל הצעות החוק שלה. חוקי-העיטורים שבק לכל חי, כך שגם מיבצעי הגבורה של מילחמת סיני, יישארו ללא ציון.

אנשים

● הסופר יהושוע ("ר' בנימין") רדלר-התלמי (חברו של י.ח. ברנר), הלוחם-העקשן לשמען התקרבות יהודית-ער- בית, החליט השבוע על צעד מהפכני ב- חייו: הוא גמר אומר לעקור מירושלים ולהשתקע לעת זיקנתו בכפר-קאסם, על- מנת שיוכל לחיות בין תושבי הכפר שבו אירעו מאורעות-הדמים ב-29 באוקטובר. הסופר בן ה-70 מברר עתה את האפשרות לרכוש לעצמו בית בכפר-קאסם.

האם יהיה נער זה למסתנן?

הנער בדחוב, הוא אחד ממאות הרוכלים הממלאים את רחובות העיר עזה. כיום לא איכפת לו מי שולט: העיקר שהוא יכול לחכור את מרכולתו ולהתפרנס.

מוסיקה

חזומרת בת עשרים

כשירד ארתור טוסקאניני מדוכן-המנצח באולם הגדול של יריד החיורח בקצה רחוב דיזנגוף בתל-אביב, ניגש אליו ד"ר חיים וייצמן, או נשיא ההסתדרות הציר- נית, ואמר: "מאסטרו, נתת לנו את ההר- גשה שארץ-ישראל היא חלק מן העולם הגדול!"

עשרים שנה עברו מאותו ערב חורפי, ה-26 בדצמבר, שבו נערך קונצרט הבכור רה של התימורת הארצישראלית. קהל בן שלושת אלפים איש עמד על רגליו והודה בתשואותיו. במשך שעה וחצי רצו- פה, לתימורת ולמנצחה.

הקהל ישרני. כשנתפרסמו בשנת 1936 ההודעות הראשונות על דבר הקמתה של התימורת הארצישראלית, לא רצה כמעט איש מתושבי הארץ להאמין בהן. ברור ניסלב הוברמן נסע וחזר, המנצח שטייני- ברג הגיע כדי להכין את התימורת לק- ראת בואו של טוסקאניני, אך התושבים ניענעו בראשיהם ולא מיהרו לקנות כר- טיסים.

המאבק על הכרטיסים לקונצרט הפתיחה החל רק ביום בואו של טוסקאניני. חסי- די המוסיקה, שהיו נאלצים עד לאותו יום להסתפק בהאזנה לתקליטים ולתחנות-רדד- יו זרות, מיהרו להתייצב בתור. התוצאה: קהל של שלושת אלפים מעריצים מאר- שרים ואלפים אחרים, חסרי-כרטיסים, ש-

קיף את עמוס בן-גוריון מדי שבוע בשבוע בשעה ששורת המתנדבים מבקשת לדחות את המישפט.

מדוע לא? במשך חודשים לא מיהר פרקליטו של עמוס בן-גוריון להחיש את בירור המישפט הגדול. לפתע פתח בהת- קפה רחבה: דבר פרסם במפתיע מאמר ראשי, שבו דרש להחיש את הדיון. כספי התנגד לדחייתו למשך כמה ימים. מה קרה?

הסיבה היתה פשוטה עד להפליא. בחור דש ינואר יתברר העירעור של מישפט קסטנר, בבית-המישפט העליון. ייתכן כי יימשך גם בימים הראשונים של חודש פברואר, אם יהיה עו"ד שמואל תמיר עסוק באותו מישפט, לא יוכל לטפל במישפט עמוס בן-גוריון. כספי קיווה להוציא את תמיר מן הסיכוב הבא של המישחק.

עצבותו של עו"ד כספי במישפט זה לא היתה חסרת סיבה. כבר עתה היכה גלים בלתי-רצויים: השופט המחוזי, יוסף לם, העביר למועצה המישפטית את ה- פרוטוקול של ישיבה קודמת, שבה נזרה אור מזור מאוד על צורת גביית-עדות בידי עוררו של כספי, בעזרת משקאות חריפים. ייתכן מאוד כי כספי היה מר- גיש יותר בטוח, אילו חסר תמיר באולם בית-המישפט.

כשנערמו גליונות העולם הזה לפני השופט, לא התאפק ושאל באנגלית: "האם זה באמת נוגע לעניין?" הוא דחה את המישפט ליומיים נוספים, ל-5 בפברואר. "מדוע אתה לא מגיש מישפט נגד העולם הזה?" שאל תמיר בלעג. כספי, שידע את התשובה היטב, שתק.

העם

שלום עלי אדמות

ממינור קתרינה הקדושה ועד לכנסיות נצרת, דינדנו הפעמונים בארץ שבה הטיף בנו של נגר יהודי, שנולד לפני 1961 שנה בדיוק, ל"שלום עלי אדמות ורצון טוב לכל אדם". מסביב לכדור-הארץ הפנו חסידי ישו הנצרתי את עיניהם לארץ- הקודש.

ארץ-ישראל היתה רחוקה מן השלום ומן הרצון-הטוב בין הבריות. אולם סוף חודש דצמבר, שבו שוב הולכות ורבות שעות-האור ביממה, היה אופייני למצב- רוחו של האורח. צל המילחמה הפעילה התרחק, המצב חזר בהדרגה ונעשה שוב נורמלי.

מדרום לבאר-שבע התמשכו, כמו נחש ישר וענקי, צינורות-הנפט, שויבילו את הנזול היקר מאילת, אות להחלטת המדי- נה לשמור על חופשיה-שיט במיצר-סיראן. וכלל שהתרחקו בעיות הדם, שוב צצו ועלו בעיות הכסף.

כמו בבדיחה הנושנה על היהודי והעז, הרגיש האורח כי, בעצם, המצב לא היה נורא כל-כך לפני מיבצעי-סיני, ואפשר לחיות בישראל למרות מסיכה-הכנסה, התי- קפות-הפידאיון ועסקי-השחיתות.

חולרות

בפעם השלישית

שמו של ד"ר להיסטוריה שלמה סיי מונסון נודע בציבור הרחב פעמיים בשנה האחרונה: פעם הופיע כאחד הנאשמים במישפט של עמוס בן-גוריון, בתור אחד האחראים הפורמאליים לחוברת של שורת המתנדבים. בפעם השנייה נודע שהוא פרש באופן הפגנתי משורת המתנדבים, כמחאה על פעולתה נגד אישים שונים, ביניהם ח"כ הפועל-המזרחי יצחק רפאל. השבוע התפרסם שמו של סימונסון ב- פעם השלישית: סוף-סוף נמצא מו"ל ל- ספרו, המו"ל: מוסד הרב קוק, ירושלים. מנהל המוסד: ח"כ יצחק רפאל.

פרעח נמוט

עיתון וכבד מאד

חבילה גדולה של גליונות העולם הזה, כל אחד מסומן בתווית קפדנית, כיאה ל- חומר ששימש יסוד למחקר מדעי, היתה מונחת על השולחן. מאחוריה עמד מיכאל כספי, נמוך-הקומה, ממושקף ועצבני, הגיש את הגליונות, בזה אחר זה לנשיא התורן של בית-המישפט המחוזי, זאב צל- סנר, תוך ציון מיספר הגליון, העמוד והטור המסומן. "כמו גיבסון * על העדור ית!" ליגלג עורך-דין צעיר.

מה שביקש עו"ד מיכה כספי להוכיח, בגילגול זה של מישפט עמוס בן-גוריון, היה כי "עיתון נכבד מאוד" ממשיך להת-

* גיבסון על העדויות, הוא ספרי-טוד על חוקי-העדויות. עורכי-הדין רגילים להס- תמד עליו בשעת בירור מישפט.